

“TEXAVENTURA...hem d’escapar!”

Joc de pistes pel Museu

Per a nens i nenes d’Educació Primària
(cicle mitjà i superior)

Dossier didàctic

Texaventura...hem d'escapar

1. Presentació.....	2
2. La proposta didàctica dins el currículum d'Educació Primària.....	3
3. Objectius específics.....	8
4. Esquema de la proposta didàctica.....	9
5. Desenvolupament del joc i continguts.....	10
6. Propostes per treballar a l'escola	14

Texaventura...hem d'escapar

1. Presentació

La nostra societat té en la cultura de la imatge un dels seus signes d'identitat i definició; els nens i nenes no en queden al marge. Possiblement, a banda del llenguatge, la indumentària i els seus complements són els primers elements que els infants, en procés de creixement i maduració, entenen com a expressió de la pròpia identitat, en la mesura que la roba amb què es vesteixen interfereix directament en la imatge que projecten d'ells mateixos.

Si bé molts alumnes accepten que la indumentària és important, especialment des del punt de vista estètic, en desconeixen moltes qüestions: Quines funcions ha tingut la indumentària al llarg del temps? De què són fetes les peces de roba? Com es fan? Qui les fa? I abans, com es feien? Quines peces de roba coneixem? En totes les èpoques ha estat igual? Com apareixen les modes? Sempre hi ha hagut modes?

L'activitat **Texaventura...hem d'escapar** neix amb la intenció que els alumnes s'introdueixin en la història dels teixits i la indumentària amb una metodologia lúdica: juguen en equip a descobrir pistes, passar proves i vestir-se i ho fan de forma autònoma per diversos espais del Museu.

A partir del joc, els hi descobrim alguns aspectes dels **teixits i els vestits en sis èpoques significatives**: l'antic Egipte, l'antiguitat clàssica (Grècia i Roma), l'edat mitjana així com el Rococó, la revolució industrial i el segle XX.

Al final de l'activitat, per tal de consolidar els continguts que incorpora el joc, els nens i nenes **visiten les sales del Museu** i reconeixen algunes peces originals que conservem al Museu de les èpoques treballades.

**Aula Didàctica
Museu Tèxtil**

Texaventura...hem d'escapar

2. La proposta didàctica dins el currículum d'Educació Primària

La proposta didàctica que us presentem encaixa amb les competències bàsiques pròpies dels àmbits de coneixement del medi i artístic.

A continuació citem les **competències**, els **conceptes claus** i els **continguts** que es treballen durant el taller i que formen part del currículum actual de Primària (cicles mitjà i superior).

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit de coneixement del medi

Dimensió món actual

- **Competència 2.** Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim.
- **Competència 5.** Valorar problemes socials rellevants interpretant-ne les causes i les conseqüències per plantejar propostes de futur.

Continguts clau:

- Canvi i continuïtat.
- Organització social.

Continguts específics de l'àrea de coneixement del medi social i cultural

Continguts de cicle mitjà (3r i 4t)

Persones, cultures i societats

- Identificació de les manifestacions culturals com a elements de cohesió social.

Canvis i continuïtats en el temps

- Identificació dels canvis en les persones al llarg del temps i de les diferents etapes personals.

Texaventura...hem d'escapar

- Ús de fonts històriques diverses per obtenir informació i evidenciar els canvis i continuïtats al llarg del temps d'aspectes de la vida quotidiana i de l'entorn proper.
- Anàlisi de l'evolució d'algun aspecte de la vida quotidiana al llarg del temps: ús d'unitats de mesura temporal i aplicació de les nocions de canvi i continuïtat.
- Anàlisi diacrònica i sincrònica de l'evolució d'alguns aspectes de la vida quotidiana (habitatge, vestit, utilitatge...) al llarg del temps i comparant diverses cultures.
- Identificació del paper dels homes i les dones, individualment i col·lectiva, en la història.
- Descoberta i valoració del patrimoni comarcal, social i cultural.

Continguts de cycle superior (5è i 6è)

Persones, cultures i societats

- Valoració del paper de les administracions en la garantia dels serveis públics.

Canvis i continuïtats en el temps

- Comprensió del temps cronològic: identificació de la durada, simultaneïtat i successió d'esdeveniments històrics.
- Ús de diferents fonts històriques (orals, documentals, materials) per contrastar informacions sobre un mateix esdeveniment i obtenir elements per explicar les accions humanes.
- Valoració de la pròpia història personal i col·lectiva per a la comprensió del passat i del present i la construcció del futur.
- Anàlisi del paper de les dones com a subjectes individuals o col·lectius de la història al llarg del temps i valoració de la seva aportació al patrimoni i a la cultura.
- Anàlisi de l'evolució d'algun element patrimonial de l'entorn proper mostrant-hi respecte.

Texaventura...hem d'escapar

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit artístic

Dimensió percepció, comprensió i valoració

- **Competència 3.** Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.

Continguts clau:

- Percepció i exploració sensorial dels elements presents en l'entorn natural, cultural i artístic.
- Expressió de les idees, les emocions i les experiències que desvetllen les manifestacions artístiques.
- Interès pel patrimoni i les manifestacions artístiques.
- Relació entre l'art, la societat, la cultura i la religió.
- Satisfacció i emoció estètica.
- Recursos, formes i possibilitats comunicatives dels diferents elements i llenguatges artístics.
- Funció i influència de les manifestacions artístiques i dels seus elements.
- Codis i terminologia utilitzats en la lectura, producció i interpretació de les obres d'art.

Continguts cicle mitjà (3r i 4t)

Continguts comuns

- Percepció i exploració sensorial dels elements presents en l'entorn natural, cultural i artístic: els objectes, els materials, els sons...
- Interès pel coneixement del patrimoni artístic de Catalunya i el d'altres cultures.
- Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...
- Paper social i cultural del patrimoni i les manifestacions artístiques. Incidència en la vida quotidiana de les persones i en la forma de pensar.
- Apreciació de les habilitats i la imaginació dels creadors.

Texaventura...hem d'escapar

- Valoració i respecte per les produccions d'un mateix i dels altres.
- Satisfacció i emoció per l'experiència artística.
- Percepció que a través de la implicació, de la resolució de problemes i de la constància s'arriba a la satisfacció en la comprensió, interpretació i creació artístiques.

Continguts d'educació visual i plàstica

- Propietats dels materials, els colors, les formes (volums, línies, contorns, textures, grandàries, perspectives...) en les imatges, els objectes i en les obres artístiques.
- Relació entre les qualitats perceptibles de les produccions artístiques i el que commou o provoca.
- Funció de les produccions audiovisuals i els objectes com a explicatives del món i de nosaltres mateixos.

Continguts cicle superior (5è i 6è)

PERCEBRE I EXPLORAR

Continguts comuns

- Percepció i exploració sensorial dels elements presents en l'entorn natural, cultural i artístic: els objectes, els materials, els sons...
- Expressió en diferents llenguatges de les idees, emocions i experiències que desvetllen les manifestacions artístiques i culturals.
- Interès pel coneixement del patrimoni artístic de Catalunya i el d'altres cultures.
- Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...
- Paper social, cultural i religiós del patrimoni i les manifestacions artístiques. Incidència en la vida quotidiana de les persones i en la forma de pensar.
- Influència de l'experiència cultural de l'entorn en la comprensió, interpretació i creació visuals, musicals i escèniques.
- Satisfacció i emoció per l'experiència artística.

Texaventura...hem d'escapar

Continguts d'educació visual i plàstica

- Propietats dels materials, els colors, les formes (volums, línies, contorns, textures, grandàries i perspectives...) en les imatges, els objectes i en les obres artístiques.
- Relació entre les qualitats perceptibles i el que pretenen les imatges i els objectes (informar, fer pensar, convèncer, persuadir).
- Reconeixement de maneres de viure, de formes d'organització social i d'atribucions de temps i lloc en les imatges i els objectes.
- Característiques (formals, materials i tecnològiques) en la creació d'objectes i d'imatges que han canviat o es mantenen al llarg del temps.

Texaventura...hem d'escapar

3. Objectius específics

Els **objectius específics** del taller que us oferim són els següents:

- **Acostar-se a** la història del teixit i del vestit en sis etapes molt significatives: Egipte, Grècia i Roma, Edat Mitjana, Rococó, Revolució Industrial i època actual.
- **Compendre** que, en cada època històrica trobem una tecnologia tèxtil concreta per a filar i teixir, uns materials específics (fibres, teixits) i uns gustos estètics determinats (moda).
- **Cooperar** en equip per resoldre proves i enigmes en una dinàmica d'*escape room* educatiu.
- **Descobrir** les col·leccions de teixits antics, moda i complements originals que conserva el Museu Tèxtil de Terrassa

Texaventura...hem d'escapar

4. Esquema de la proposta didàctica

1. Benvinguda. Presentació del museu i del joc Texaventura		20'
SOM SITUATS A:	La sala d'actes.	
VOLEM SABER:	Què és el Museu Tèxtil què s'hi fa? Què hi venim a fer?	
CONTINGUTS:	<p>Noció de museu i d'objecte museístic.</p> <p>Vídeo motivador que presenta el joc "Texaventura". Formació dels equips, avatars individuals, mapa, materials i normes. L'amenaça del minotaure.</p>	

2. Joc Texaventura		50'
SOM SITUATS A:	Diversos espais del museu.	
VOLEM SABER:	Quines proves hem de resoldre? Com ho fem?	
ACCIONS A FER:	<p>Els joc comença amb els nens i nenes vestits com a personatges neutres i passant per la màquina del temps.</p> <p>El viatge els portarà a sis èpoques històriques de les quals descobriran els teixits i la moda a partir d'unes proves que hauran de superar en grup. Si ho aconsegueixen, sortiran de la sala vestits com a les diferents èpoques. Han de evitar trobar-se amb el minotaure.</p>	

3. Les col·leccions del Museu Tèxtil		50'
SOM SITUATS A:	Sales d'exposició.	
VOLEM SABER:	Què conservem al Museu? Com ho fem? Quina importància té?	
ACCIONS A FER:	Les educadores guien els alumnes per les sales d'exposició on gaudiran de les peces de roba i els complements originals conservats al Museu.	

Texaventura...hem d'escapar

5. Metodologia i continguts del joc "Texaventura" (50 minuts aprox.)

Els nens i nenes formen tres equips i es disposen a començar un viatge en el temps pel laberint en el qual s'ha convertit el museu. Un laberint on s'amaga el terrible minotaure que els amenaça. Junts i cooperant entre ells, amb un mapa a la ma i recorrent el museu, han de buscar els espais de les proves que es corresponen a sis èpoques històriques diferents.

En cadascuna de les proves, han de resoldre un enigma o realitzar un petit experiment i també trobar la roba adequada per vestir el nen o la nena que porti l'avatar de cada època històrica.

Al final de les proves, quan tots els grups han sortit del laberint i tots els participants estan vestits com el seu avatar, es projecta una presentació per fixar els continguts mínims associats a cadascuna de les proves del joc. Els continguts que es treballen relacionats amb cada època són els següents:

1. A l'Egipte dels faraons:

- ✓ Els vestits estaven fets amb **fil de lli**, extret de la tija de la planta del lli que creixia a les vores del riu Nil.
- ✓ Els teixits es feien en **telers verticals de bastidor**, creuant els fils de l'ordit i la trama de forma manual. La roba de lli té un tacte fresc però és una mica rígida, s'arruga molt i els egipcis moltes vegades la **prisaven** (vestien amb molts plecs de roba).

L'EGIPTE DEL FARAONS

ELS VESTITS ESTAVEN FETS AMB FIL DE LLI, EXTRET DE LA TIJA DE LA PLANTA DEL LLI QUE CREIXIA A LES VORES DEL RIU NIL.

ELS TEIXITS ES FEIEN EN TELERS VERTICALS DE BASTIDOR, CREUANT ELS FILS DE L'ORDIT I LA TRAMA DE FORMA MANUAL. LA ROBA DE LLI TÉ UN TACTE FRESC PERÒ ES UNA MICA RÍGIDA, S'ARRUGA MOLT I ELS EGIPCIS MOLTES VEGADES LES PRISAVEN (VESTIEN AMB MOLTS PLECS DE ROBA).

TELER VERTICAL DE BASTIDOR

Texaventura...hem d'escapar

2. A l'època dels grecs i els romans:

- ✓ Els vestits eren **grans rectangles de tela enrotllada al cos** sense tallar ni cosir, amb plecs i que s'unia amb agulles (fíbules), **sense confecció**. A vegades portaven cinturó i la mateixa túnica podia cobrir el cap. Gran **varietat de formes** de posar-se les túniques: els vestits més complicats eren símbol de poder.
- ✓ Els teixits es feien creuant els fils en **telers de pesos**, com el de la Penélope que teixia durant el dia i desfeia per la nit mentre esperava el seu estimat Ulisses, de forma manual.

3. A l'Europa de l'edat mitjana:

- ✓ Els vestits dels monjos medievals i dels pagesos moltes vegades eren de **llana**, una fibra tèxtil que prové del pèl de les ovelles.
- ✓ Per fer el fil de llana tothom tenia a casa una **filosa i un fus** (rueca) i un cop tenien el fil usaven un **teiler de pedals**. Amb els peus feien anar els pedals que accionaven el teiler, amb les mans entrecreuaven els fils per lligar-los entre sí i fer el teixit.

Texaventura...hem d'escapar

4. A l'Europa del **Rococó** (segle XVIII):

- ✓ Els nobles i persones adinerades vestien amb roba de **seda**. El fil de seda surt de la boca dels cucs de seda i és llarg, brillant i molt resistent.
- ✓ Aquestes robes més riques i decorades es feien en **telers de tir**, conduïts pels teixidors/des que anaven tibant i ordenant els fils amb destresa i, després de moltes hores de feina, aconseguïen **dibuixos preciosos** i molt complicats fets a la roba.

5. A l'Europa de la **revolució industrial**:

- ✓ Moltes persones van començar a vestir roba de **cotó**. El fil de cotó s'extreu de l'interior de les llavors de la planta cotonera, anomenada "filla del sol" perquè necessita moltes hores d'insolació per obrir-se i que apareguin les floques de cotó.
- ✓ La roba de cotó era més lleugera, barata i higiènica (es podia rentar millor) i ara es podia decorar amb mil figures i colors, amb l'**estampació**: amb motllos o cilindres s'imprimien colors sobre el teixit per fer els dibuixos o motius decoratius. Es van posar de moda les **indianes**, teixits de cotó estampats que es feien amb telers mecànics que accionaven les **llançadores** molt ràpidament.
- ✓ Els vestits més rics seguien essent de **seda** amb dibuixos que ara es podien fer, més ràpid, de forma mecànica en **telers que incorporaven la màquina Jacquard**.

Texaventura...hem d'escapar

REVOLUCIÓ INDUSTRIAL

MOLTES PERSONES VAN COMENÇAR A VESTIR ROBA DE COTÓ. EL FIL DE COTÓ S'EXTREU DE L'INTERIOR DE LES LLAVORS DE LA PLANTA COTONERA, ANOMENADA "FILLA DEL SOL" PERQUÈ NECESSITA MOLTES HORES D'INSOLACIÓ PER OBRIR-SE I QUE APAREGUIN LES FLOQUES DE COTÓ.

LA ROBA DE COTÓ ERA MÉS LLEUGERA, BARATA I HIGIÈNICA (ES PODIA RENTAR MILLOR) I ARA ES PODIA DECORAR AMB MIL FIGURES I COLORS, AMB L'ESTAMPACIÓ: AMB MOTLLOS O CILINDRES S'IMPRIMIEN COLORS SOBRE EL TEIXIT PER FER ELS DIBUIXOS O MOTIUS DECORATIUS. ES VAN POSAR DE MODA LES INDIANES, TEIXITS DE COTÓ ESTAMPATS QUE ES FEIEN AMB TELERS MECÀNICS QUE ACCIONAVEN LES LLANÇADORES MOLT RÀPIDAMENT.

ELS VESTITS MÉS RICS SEGUIEN ESSENT DE SEDA AMB DIBUIXOS QUE ARA ES PODIEN FER, MÉS RÀPID DE FORMA MECÀNICA EN TELERS QUE INCORPORAVEN LA MÀQUINA JACQUARD.

TELER AMB MÀQUINA JACQUARD

6. Al segle XX:

- ✓ Es van crear fibres tèxtils amb productes químics i es van imposar davant de les naturals en les robes que portem: el **polièster (1941)**, per exemple, es la fibra tèxtil que es consumeix més al món en l'actualitat. És un derivat del petroli.
- ✓ Actualment ens hem adonat que la indústria tèxtil ha de ser més **sostenible**, per exemple, utilitzant menys fibres químiques que contaminen el planeta. Dels envasos que posem al contenidor groc, s'extreu un **polièster reciclat** que serveix per teixir i fer roba que ja es troba a les botigues. Això protegeix el planeta: mireu a les etiquetes i compreu roba amb polièster reciclat!
- ✓ Els **telers actuals** es mouen per la força d'aigua a pressió o aire a pressió.

SEGLE XX

ES VAN CREAR FIBRES TÈXTILS AMB PRODUCTES QUÍMICS I ES VAN IMPOSAR DAVANT DE LES NATURALS EN LES ROBES QUE PORTEM; EL POLIÈSTER (1941), PER EXEMPLE, ES LA FIBRA TÈXTIL QUE ES CONSUMEIX MÉS AL MÓN EN L'ACTUALITAT. ÉS UN DERIVAT DEL PETROLI.

ACTUALMENT ENS HEM ADONAT QUE LA INDÚSTRIA HA DE SER MÉS SOSTENIBLE, PER EXEMPLE, UTILITZANT MENYS FIBRES QUÍMiques QUE CONTAMINEN EL PLANETA.

DELS ENVASOS QUE POSEM AL CONTENIDOR GROC, S'EXTREU UN POLIÈSTER RECICLAT QUE SERVEIX PER TEIXIR I FER LA ROBA QUE JA ES TROBA A LES BOTIGUES. AIXÒ PROTEGEIX EL PLANETA: MIREU A LES ETIQUETES I COMPREU ROBA AMB POLIÈSTER RECICLAT!

ELS TELERS ACTUALS ES MOUEN PER LA FORÇA D'AIGUA A PRESSIÓ O AIRE A PRESSIÓ.

Texaventura...hem d'escapar

6. Propostes per treballar a l'escola

Les següents propostes poden realitzar-se a l'escola abans i/o després de l'activitat al Museu per tal que permetin a l'alumne tenir un coneixement més ampli del tema:

1. Connectar a la base de dades en línia del Museu Tèxtil: <http://imatex.cdm.t.cat/>. Hi trobareu fotografies de teixits, indumentària i complements que conservem amb una fitxa explicativa de cada peça.
2. Elaborar un qüestionari sobre els teixits i la moda del passat i enviar-lo al Museu Tèxtil com a consulta escolar (auladidactica@cdm.t.cat / Helena Peña).
3. Veure i analitzar fragments de pel·lícules o sèries on surtin escenes relacionades amb les diverses èpoques que s'han treballat al taller.
4. Fer un quadre comparatiu de la indumentària infantil de tres generacions amb fotografies: a) d'ells mateixos, des de nadons fins a l'actualitat; b) d'altres membres de la família, de generacions diferents (avis i pares).
5. Buscar imatges de nens i nenes d'altres cultures i informació sobre la roba que utilitzen. Han d'utilitzar recursos que tinguin a l'abast: llibres, premsa, pel·lícules, documentals, Internet...
6. Fer la llista de la motxilla que farien per anar d'excursió una setmana al Pirineu i la que farien per anar una setmana a la platja en un hotel.
7. Que els alumnes facin una enquesta a familiars i coneguts sobre alguns hàbits en la compra de roba i en el seu ús posterior (freqüència, punts de venda, ocasions de compra, preus màxims, roba més usada i menys usada, relació freqüència d'ús, preu...) Posteriorment, a classe, posada en comú per tal de valorar els resultats.
8. Elaborar, a nivell individual, una relació orientativa de la roba que tenen els alumnes classificant-la segons funcions concretes, assignacions socials, gust personal i fer un seguiment dels usos preferents.
9. Llegir les etiquetes de composició de la roba que porten els nens i nenes per veure quines fibres portem de forma més generalitzada i cercar informació sobre el seu origen, característiques i relació amb el medi ambient.
10. Introduir conceptes relacionats amb la Moda ètica i sostenible, l'slow fashion, green fashion...descobrir dissenyadors i marques (millor de proximitat) que aposten per una manera de treballar més respectuosa amb les persones i el medi.

MUSEU
TÈXTIL
TERRASSA

ÉS UN CONSORCI DE:

Diputació
Barcelona
#DibaOberta

Ajuntament

de Terrassa

Més informació a:

auladidactica@cdmt.cat

C/Salmerón, 25 – 08222 TERRASSA

Telf: 93 731 52 02

www.cdmt.cat - @cdmtextil